

Отже, проблема мовленнєвої компетенції студентів-економістів потребує відповідної праці викладачів і наполегливої самопідготовки першокурсників. Це допоможе сприймати мову як мистецьке явище, що має інтелектуальну, етичну й естетичну цінність, виховує патріотичні почуття.

*Круківський В. І., кафедра
іноземних мов факультету МЕіМ*

СТРАТЕГІЯ ДОПОМОГИ ПРОДУКУВАННЮ УСНОГО МОВЛЕННЯ В АУДИТОРІЇ

Одна з головних цілей викладача іноземної мови — розвиток здібностей висловлювання іноземною мовою. Усне мовлення — один із головних етапів засвоєння іноземної мови. Проте більшість викладачів підкреслюють труднощі студентів у навчанні усного спонтанного мовлення. Таке навчання стає проблемою у зв'язку з пасивністю студентів. Тому студенту необхідна допомога викладача. Як зазначає Франсіс Сікурель: *«Присутність викладача, котрий направляє навчання, який забезпечує посередництво між мовою, слухачами й навчальною діяльністю, неминучий елемент»* (1). У чому може виражатися така допомога? Перша наша гіпотеза полягає в необхідності відповідної стратегії викладача, щоб допомогти студенту висловлюватися усно. Друга гіпотеза — це необхідність взаємодії між студентом і викладачем у процесі усної комунікації на основі різних стратегій, розроблених викладачем для спонукування студентів до усного мовлення. Розглянемо ці стратегії.

1. Взаємодія. Ситуація викладання (навчання) — це ситуація взаємодії. Взаємодія — *«це спільна дія конфліктна чи/або кооперативна в присутності двох чи більше акторів»* (2). У процесі комунікації різні учасники ситуації здійснюють взаємовплив, взаємообмін і взаємно змінюються. Ця ситуація комунікації включає як вербальні, так і невербальні засоби.

1.1. Взаємодія на уроці мови. Мовний урок — це привілейоване місце взаємодії між викладачем і студентами. Взаємодія відбувається у формі мовленнєвого обміну, з одного боку між викладачем і студентами (асиметрія), з іншого між самими

студентами (відносна симетрія). У нашій статті мова йде, насамперед, про так звану вертикальну взаємодію: викладач/студенти. Таке відношення дозволяє викладачу прийти на допомогу студенту, котрий зазнає проблем у комунікації.

1.1.1. Комунікація в аудиторії. Аудиторна комунікація імплікує домінуючу позицію викладача і підлеглу студента, тобто це асиметричні відносини, відносини нерівності. Ця асиметрія може викликати у студента певні труднощі, блокування. Щоб подолати ці труднощі викладач повинен виробити певні стратегії аудиторної комунікації. Отже, роль викладача в цьому процесі дуже важлива. Як відомо, основні функції викладача такі: а) функція вектора інформації; б) функція керівника гри: він надає слово, визначає тему дискусій, пропонує різні види діяльності, управляє обміном; в) функція оцінювання. Отже, його роль — це сприяти навчанню, допомогти студентам висловлюватися, шляхом підтримання правильного балансу відносин, зменшення дистанції між викладачем і студентом. Стратегія — це сукупність обраних і впорядкованих дій, націлених на досягнення кінцевої мети. Навчальна стратегія викладача, в даному випадку, — це упередити й подолати перешкоду, полегшити висловлення студента. Кілька прикладів засобів такої стратегії.

А. Вербальні засоби. Питання, що заохочують студента продовжувати говорити. Правильне повторення фрази студентом після викладача, якщо студент висловився неправильною **мовою**. Прохання закінчити фразу, ситуацію тощо.

Б. Паравербальні засоби. Подовжуючи голосну, підвищуючи її тон, викладач заохочує студента підхопити висловлення. Напр., «один із...».

С. Невербальні засоби. Жести. Погляди. Міміка.

Висновок. Комунікація вимагає застосування певної стратегії спонукання. Найкращим спонуканням є питання.

Література

1. *Cicurel F.* De l'interaction en classe à l'action revécue. Processus interactionnels et situations éducatives. Bruxelles: De Boeck Université, pp. 255—273.

2. *Vion, R.* La communication verbale. Analyse des interactions. Paris: Hachette. 1992.